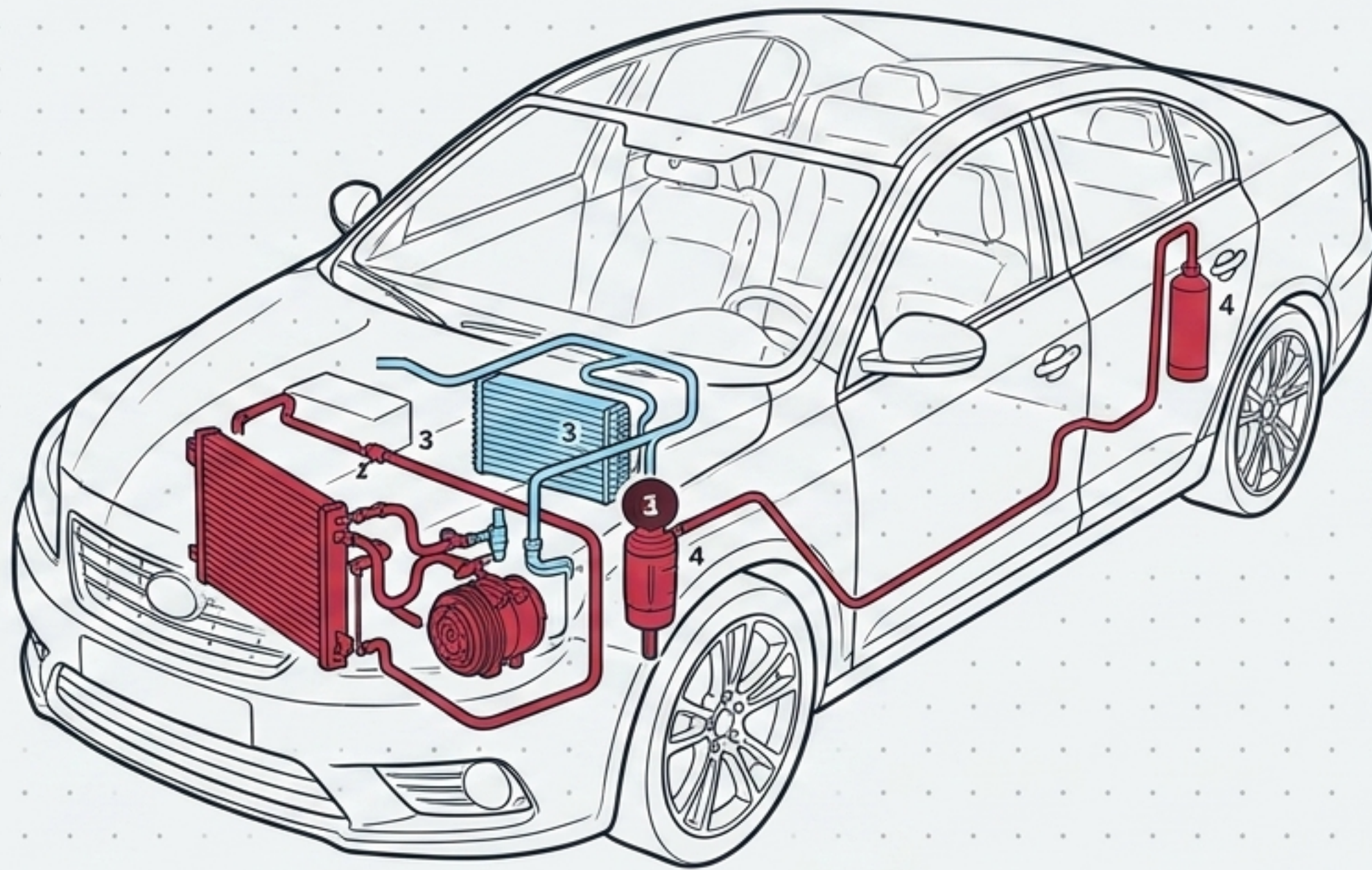

กายวิภาคระบบ ปรับอากาศรถยนต์

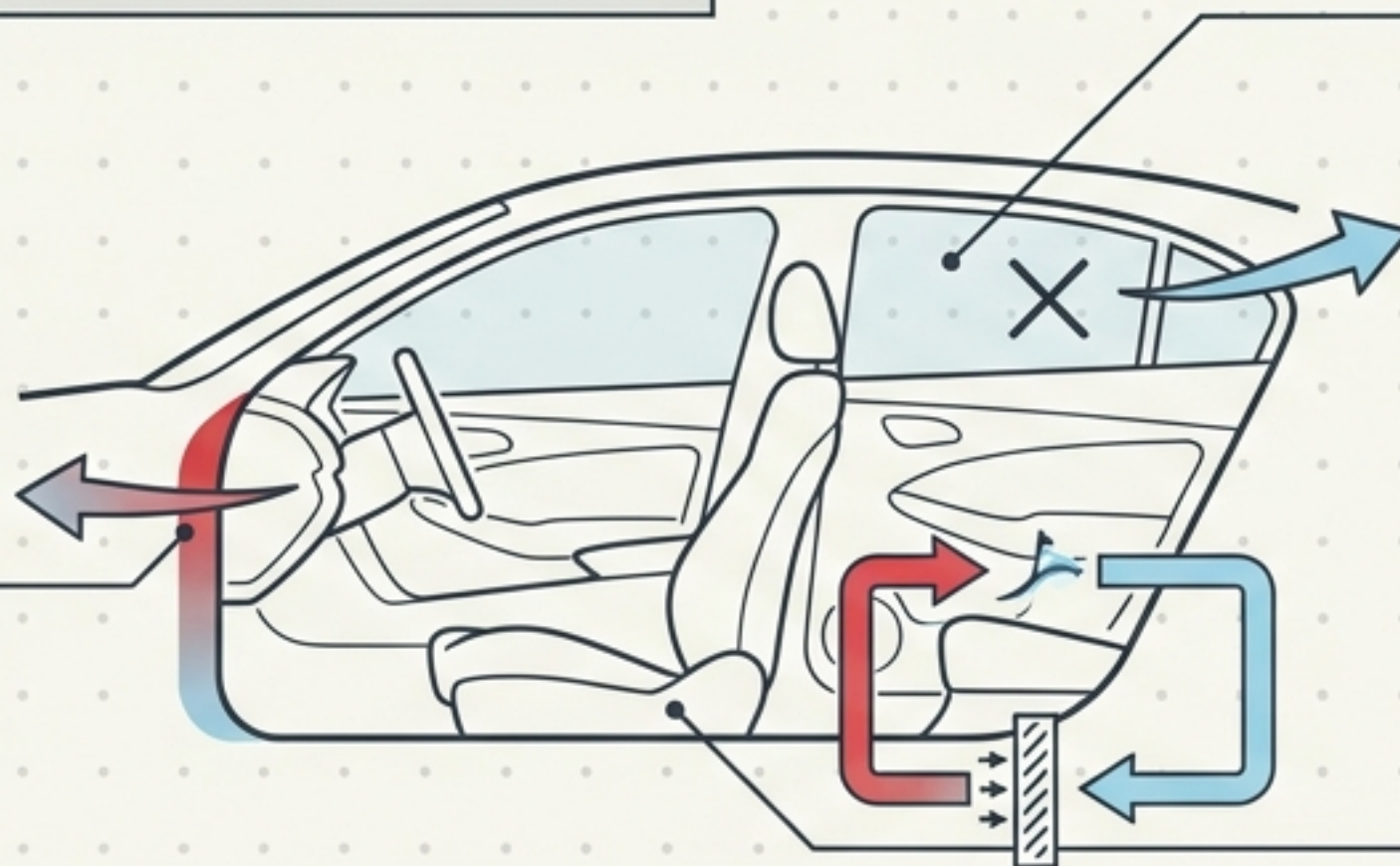
เจาะลึกวงจรความเย็นและ
คู่มือวิเคราะห์อาการเสีย
ฉบับวิศวกร

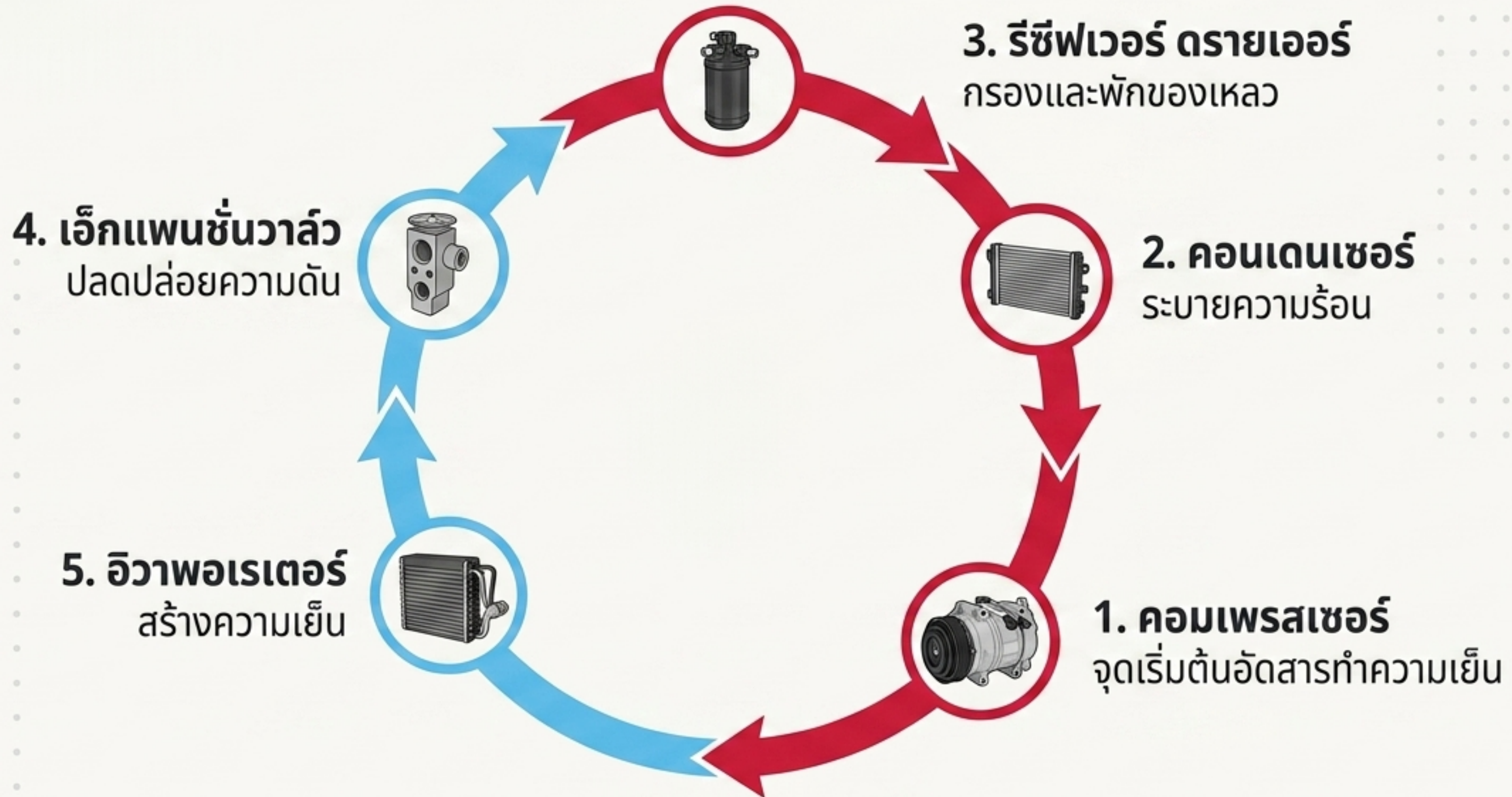
ข้อมูลต้นฉบับโดย: นายรัฐพล ภูมิมา | ออกแบบโครงสร้างภาพและเนื้อหาเพื่อการนำไปใช้จริง

หัวใจหลักของระบบปรับอากาศ

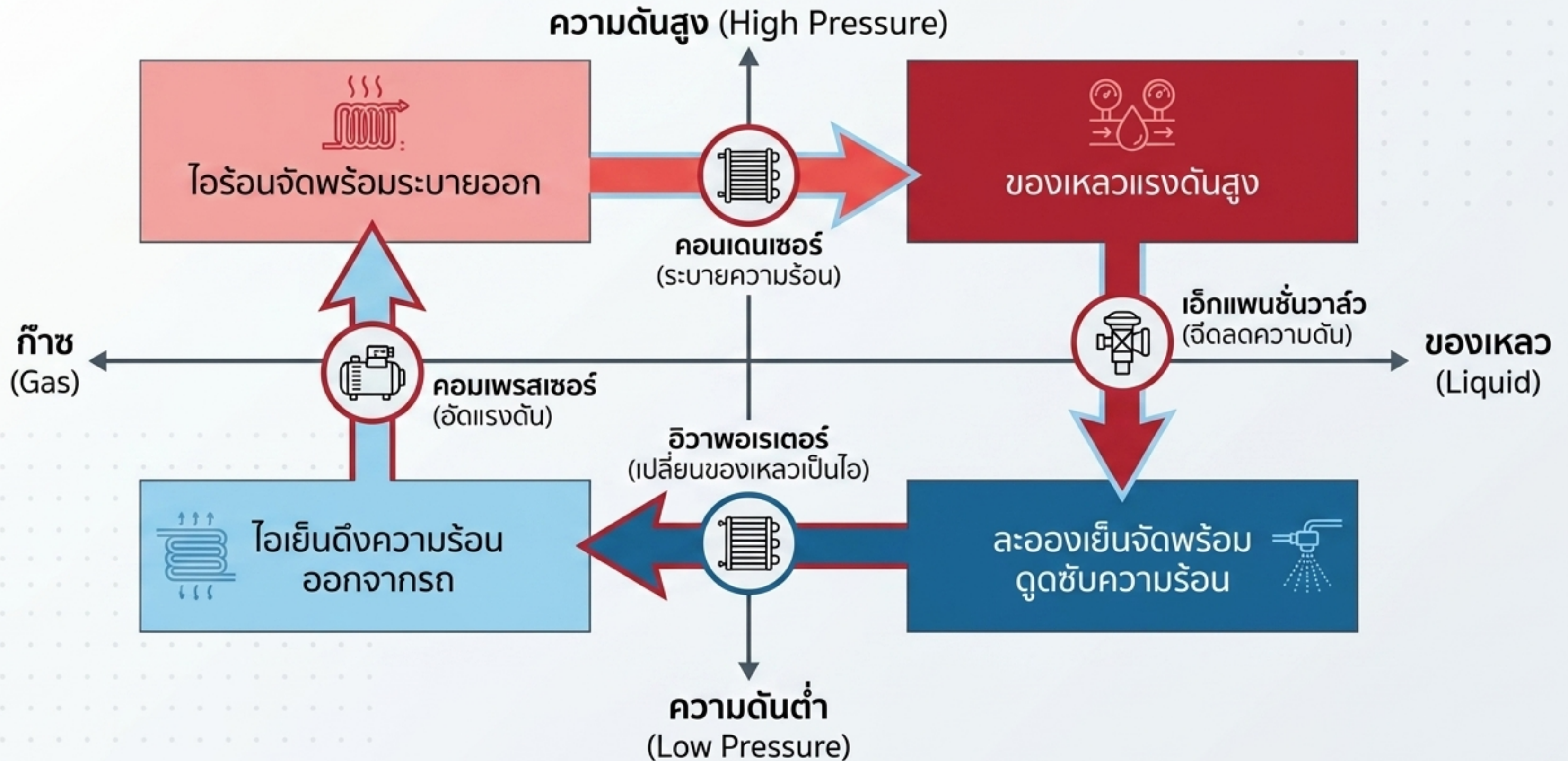
ระบบปรับอากาศรถยนต์ไม่ได้มีหน้าที่แค่ "ทำความเย็น" แต่ทำหน้าที่ควบคุมปัจจัยภายในห้องโดยสาร 3 ประการ เพื่อความเย็นสบายและปลอดภัยในการขับขี่:

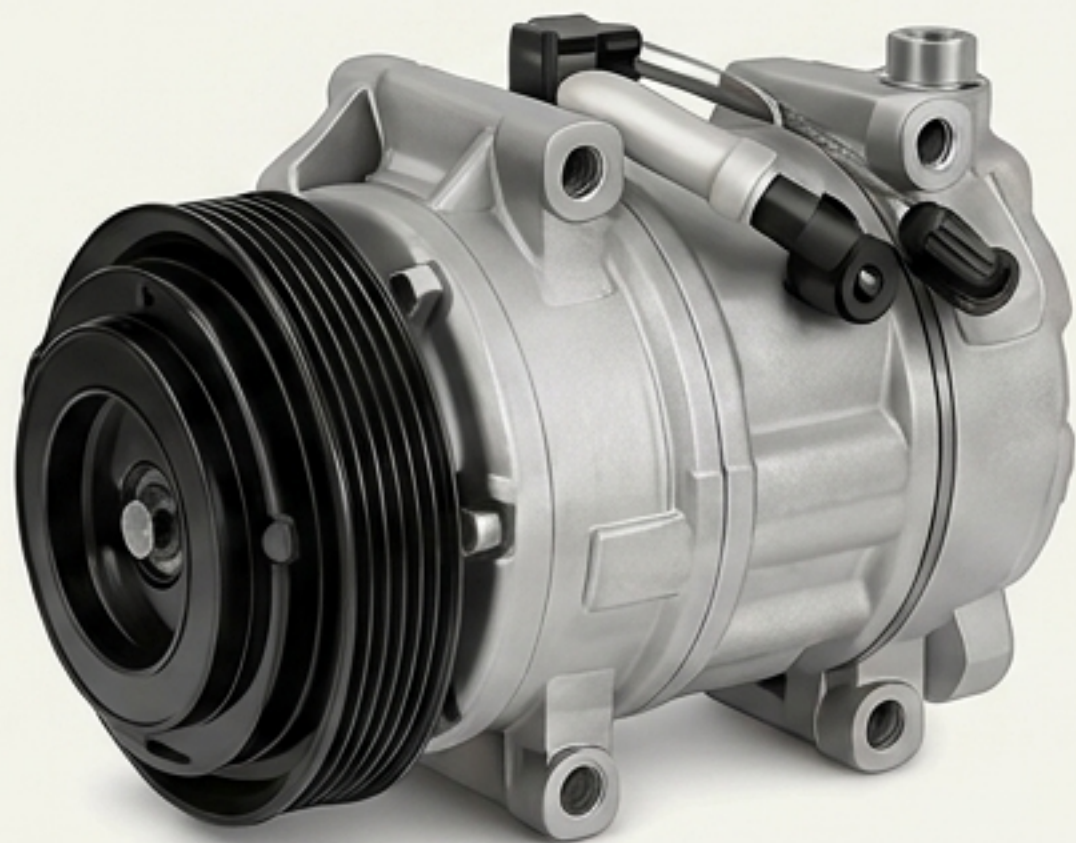
วงจรการเดินทางของความเย็น

การเปลี่ยนสถานะของสารทำความเย็น

1. คอมเพรสเซอร์ (Compressor) | หัวใจของระบบ

สัญลักษณ์วงจร

⚙️ หน้าที่หลัก

ทำหน้าที่ดูดไอสารทำความเย็นความดันต่ำจากอีวาพอเรเตอร์ แล้วอัดให้มีความดันและอุณหภูมิสูงก่อนส่งไปยังคอนเดนเซอร์

- ดูดไอสารทำความเย็นความดันต่ำ
- อัดให้มีความดันและอุณหภูมิสูง
- ส่งสารทำความเย็นไปยังคอนเดนเซอร์

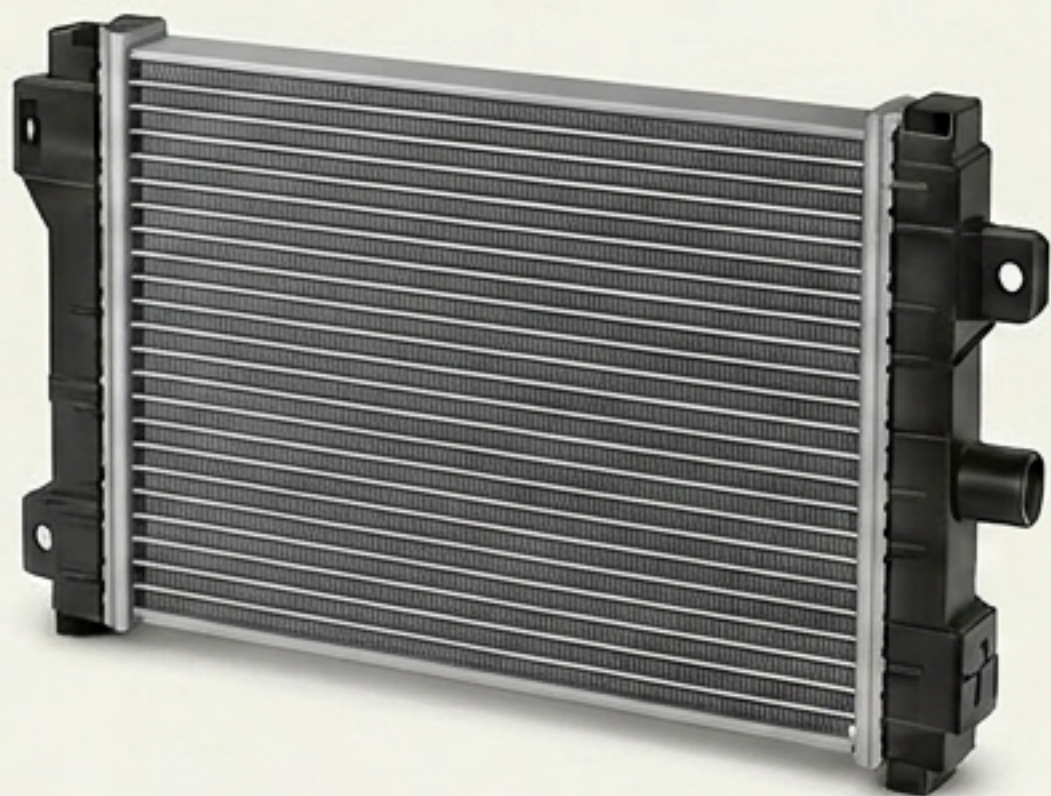
⚠️ อาการเสียที่พบบ่อย

คอมเพรสเซอร์ไม่ทำงาน, เสียงดังผิดปกติ, ทำความเย็นไม่ดี

🔧 ข้อสังเกต / การบำรุงรักษา

ตรวจสอบการรั่วซึมของน้ำมัน,
ตรวจสอบเสียงผิดปกติขณะทำงาน,
ตรวจสอบสายพานและคลัตช์คอมเพรสเซอร์

2. คอนเดนเซอร์ (Condenser) | จุดระบายความร้อน

สัญลักษณ์วงจร

⚙️ หน้าที่หลัก

ทำหน้าที่ระบายความร้อนให้กับสารทำความเย็นที่มีความดันและอุณหภูมิสูงจากคอมเพรสเซอร์ จนกลั่นตัวเป็นของเหลว

- ระบายความร้อนของสารทำความเย็น
- ทำให้สารทำความเย็นกลั่นตัวเป็นของเหลว
- ส่งสารทำความเย็นเหลวไปยังรีซีฟเวอร์ดรายเออร์

⚠️ อาการเสียที่พบบ่อย

ระบายความร้อนไม่ดี, แอร์ไม่เย็น, แผงร้อนหรืออุดตัน

🔧 ข้อสังเกต / การบำรุงรักษา

ทำความสะอาดแผงคอนเดนเซอร์สม่ำเสมอ,
ตรวจสอบการอุดตันและการรั่วซึม,
ตรวจสอบพัดลมระบายความร้อน

3. รีซีฟเวอร์ ทรายเจอร์ (Receiver Drier) | จุดพักและคัดกรอง

สัญลักษณ์วงจร

⚙️ หน้าหลัก

ทำหน้าที่เก็บสารทำความเย็นเหลว กรองสิ่งสกปรก และดูดซับความชื้นในระบบ ก่อนส่งสารทำความเย็นไปยังเอ็กแพนชันวาล์ว

- เก็บสารทำความเย็นเหลวชั่วคราว
- กรองสิ่งสกปรกในระบบ
- ดูดซับความชื้นด้วยสารดูดความชื้น
- ส่งสารทำความเย็นสะอาดไปยังเอ็กแพนชันวาล์ว

⚠️ อาการเสียที่พบบ่อย

ความชื้นในระบบสูง, แอร์เย็นบ้าง ไม่เย็นบ้าง, ระบบอุดตัน

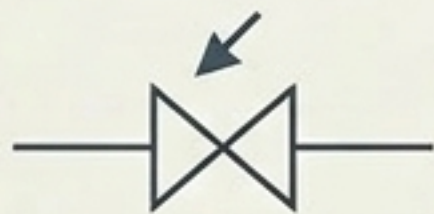
🔧 ข้อสังเกต / การบำรุงรักษา

เปลี่ยนทุก 2-3 ปี หรือเมื่อเปิดระบบ, ไม่ควรเปิดทิ้งไว้นาน (ความชื้นเข้าได้ง่าย), ตรวจสอบการรั่วซึม

4. เเอ็กแพนชันวาล์ว (Expansion Valve) | ผู้ปลดปล่อยความดัน

สัญลักษณ์วงจร

⚙️ หน้าหลัก

ทำหน้าที่ลดความดันของสารทำความเย็นเหลวให้มีความดันต่ำ และควบคุมปริมาณสารทำความเย็นก่อนเข้าสู่อีวาพอเรเตอร์

- ลดความดันของสารทำความเย็นเหลว
- ควบคุมปริมาณสารทำความเย็นให้เหมาะสมกับการทำงาน
- ส่งสารทำความเย็นความดันต่ำไปยังอีวาพอเรเตอร์

⚠️ อาการเสียที่พบบ่อย

แอร์ไม่เย็น / เย็นจัดเกินไป, อีวาพอเรเตอร์เป็นน้ำแข็ง, ระบบมีเสียงผิดปกติ

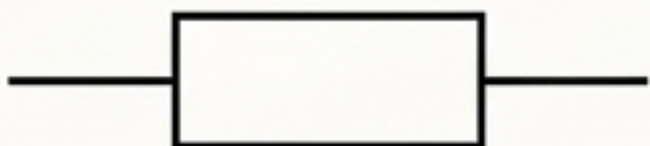
🔧 ข้อสังเกต / การบำรุงรักษา

หลีกเลี่ยงสิ่งสกปรกและความชื้น, ตรวจสอบการอุดตันของรูควบคุม, ห้ามถอดปรับตัวเอง

5. อีวาพอเรเตอร์ (Evaporator) | ผู้สร้างความเย็น

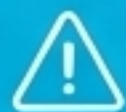
สัญลักษณ์วงจร

หน้าที่หลัก

ทำหน้าที่รับสารทำความเย็นที่มีความดันต่ำจากเอ็กแพนชันวาล์ว แล้วดูดซับความร้อนจากอากาศภายในห้องโดยสาร ทำให้อากาศเย็นลงและเป่าลมเย็นออกมา

- รับสารทำความเย็นความดันต่ำ
- ดูดซับความร้อนจากอากาศในห้องโดยสาร
- ทำให้อากาศเย็นและลดความชื้น
- ส่งไอสารทำความเย็นกลับไปยังคอมเพรสเซอร์

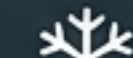
อาการเสียที่พบบ่อย

แอร์ไม่เย็น / ลมออกน้อย, บีกลิ้นอัดขึ้น, น้ำรั่วจากท่อน้ำทิ้งแอร์

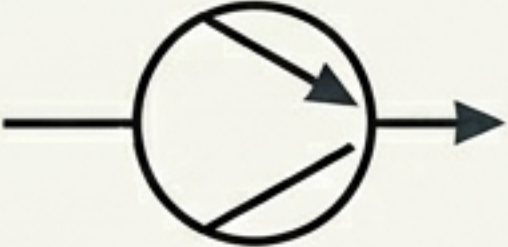
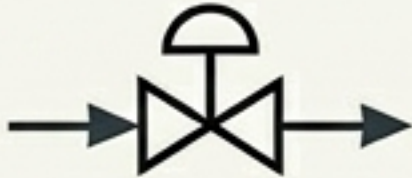

ข้อสังเกต / การบำรุงรักษา

ทำความสะอาดคอยล์และแผ่นกรองอากาศ, ตรวจสอบการรั่วซึมและการอุดตัน, ระวังไม่ให้เกิดความชื้นสะสม (เชื้อราและกลิ่นอับ)

แผนผังสัญลักษณ์ทางวิศวกรรม (Circuit Symbol Cheat Sheet)

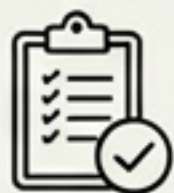
คอมเพรสเซอร์ (Compressor)	คอนเดนเซอร์ (Condenser)	รีซีฟเวอร์ ดรายเออร์ (Receiver Drier)	เอ็กแพนชั่นวาล์ว (Expansion Valve)	อีวาพอเรเตอร์ (Evaporator)
การจดจำสัญลักษณ์เหล่านี้ช่วยให้อ่านแบบแปลนระบบปรับอากาศ (AC Wiring & Piping Diagrams) ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ				

ตารางวิเคราะห์อาการเสียเบื้องต้น (Troubleshooting Diagnostic Matrix)

ใช้ตารางนี้เพื่อตีกรอบสาเหตุของปัญหาให้แคบลงก่อนลงมือซ่อมบำรุง

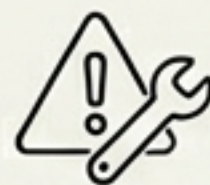
	1. คอมเพรสเซอร์	2. คอนเดนเซอร์	3. ดรายเออร์	4. วาล์ว	5. อิवाพอเรเตอร์
แอร์ไม่เย็น / ทำความเย็นไม่ดี	✓	✓		✓	✓
แอร์เย็นบ้าง ไม่เย็นบ้าง			✓		
ระบบมีเสียงผิดปกติ	✓			✓	
ระบบหรือแผงอุดตัน		✓	✓	✓	
มีกลิ่นอับชื้น / น้ำรั่วเข้าห้องโดยสาร					✓
เป็นน้ำแข็ง / เย็นจัดเกินไป				✓	

แนวทางการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Actionable Maintenance Checklist)

ตรวจสอบเป็นประจำ (Routine Checks)

- ทำความสะอาดแผงคอนเดนเซอร์สม่ำเสมอ
- ทำความสะอาดคอยล์เย็นและแผ่นกรองอากาศ (ป้องกันกลิ่นอับและเชื้อรา)
- ตรวจสอบเสียงผิดปกติและพัดลมระบายความร้อน
- ตรวจสอบสายพานและคลัตช์คอมเพรสเซอร์

ข้อควรระวังและการเปลี่ยนอะไหล่ (Interventions & Warnings)

- เปลี่ยน 'รีซีฟเวอร์ ดรายเออร์' ทุกๆ 2-3 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปิดระบบ
- ห้ามเปิดระบบทิ้งไว้นานติดขัด (ความชื้นเข้าได้ง่ายและทำลายระบบ)
- ห้ามถอดปรับตั้ง 'อิเล็กทรอนิกส์วาล์ว' ด้วยตนเอง
- ตรวจสอบการรั่วซึมของน้ำมันและจุดเชื่อมต่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ความเยือกที่สมบูรณ์แบบ เกิดจากระบบที่สมดุล

ระบบปรับอากาศเป็น "วงจรปิด" (Closed-Loop System)
การทำงานที่ผิดพลาดของชิ้นส่วนใดชิ้นส่วนหนึ่ง
จะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันทั้งระบบ
การดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นกุญแจสำคัญ

แหล่งข้อมูลต้นฉบับ: นายรัฐพล ภูมมา

Designed as a comprehensive visual guide for diagnostic and educational reference.